

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И ЮРИДИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ АВТОМАТИЗИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ОПЛАТЫ ПРОЕЗДА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЭЛЕКТРОТРАНСПОРТА УКРАИНЫ

© 2015 ДЫВИНЕЦ О. Л., ПАЛАНТ А. Ю.

УДК 346.543(477)

Дывинец О. Л., Палант А. Ю. Экономические и юридические особенности внедрения автоматизированной системы оплаты проезда на предприятиях электротранспорта Украины

Целью статьи является определение правовых основ внедрения на территории Украины автоматизированной системы оплаты проезда в наземном городском электрическом и автомобильном транспорте и внесение изменений в нормативно-правовые акты Украины в связи с ее внедрением. Рассмотрены и проанализированы вопросы внесения изменений в законодательство Украины, необходимые для успешного внедрения автоматизированной системы оплаты проезда в наземном общественном пассажирском транспорте, предполагающем использование бесконтактных пластиковых карт, жетонов и других платежных средств, а также устройств для проведения с их помощью платежей за проезд; проведен анализ законодательной базы и предложена законодательная инициатива. Авторы предлагают внести изменения в действующие, а также принять новые нормативно-правовые акты с целью внедрения и дальнейшего эффективного использования автоматизированной системы оплаты проезда в наземном городском общественном транспорте в Украине, что повлечет за собой повышение рентабельности пассажироперевозок.

Ключевые слова: рентабельность пассажироперевозок, автоматизированная система оплаты проезда, пассажирский транспорт, платежные средства, законодательство, нормативно-правовая база.

Библ.: 10.

Дывинец Олег Леонидович – аспирант, Днепропетровский университет им. А. Нобеля (ул. Набережная Ленина, 18, Днепропетровск, 49000, Украина)
E-mail: fd7@lotgate.com

Палант Алексей Юрьевич – кандидат экономических наук, докторант, Харьковский национальный университет городского хозяйства им. А. Н. Бекетова (ул. Маршала Бажанова, 17, Харьков, 61002, Украина)
E-mail: kharget@gmail.com

УДК 346.543(477)

UDC 346.543(477)

Дывинець О. Л., Палант О. Ю. Економічні та юридичні особливості впровадження автоматизованої системи оплати проїзду на підприємствах електротранспорту України

Dyvynets O. L., Palant O. Yu. Economic and Legal Features of Implementing the Automatic Fare Collection for the Enterprises of Electric Transport in Ukraine

Метою статті є визначення правових основ впровадження на території України автоматизованої системи оплати проїзду в наземному міському електричному та автомобільному транспорті та внесення змін у нормативно-правові акти України у зв'язку з її впровадженням. У статті розглянуті та проаналізовані питання внесення змін у законодавство України, необхідні для успішного впровадження автоматизованої системи оплати проїзду в наземному громадському пасажирському транспорті, що припускає використання бесконтактних пластикових карток, жетонів та інших платіжних засобів, а також пристроїв для проведення з їх допомогою платежів за проїзд; проведено аналіз законодавчої бази й запропонована законодавча ініціатива. Автори пропонують внести зміни в діючі, а також прийняти нові нормативно-правові акти з метою впровадження й подальшого ефективного використання автоматизованої системи оплати проїзду в наземному міському громадському транспорті в Україні, що спричинить підвищення рентабельності пасажироперевезень.

The article is aimed to determine the legal bases for implementation in Ukraine the automated fare collection for the urban surface electric and motor transport along with adjusting the legislative acts of Ukraine concerning such implementation. The issues related to adjusting the legislation of Ukraine, required for the successful implementation of the automated fare collection for the surface public passenger transport, including use of non-contact plastic cards, tokens and other means of payment, as well as devices for carrying out payments for travel, have been reviewed and analyzed; analysis of the legislative framework has been conducted and a legislative initiative has been proposed. The authors propose to adjust the existing and to adopt new regulations for the implementation and the further effective use of automated fare collection system in the surface public transport in Ukraine, thereby increasing the profitability of passenger traffic.

Ключові слова: рентабельність пасажироперевезень, автоматизована система оплати проїзду, пасажирський транспорт, платіжні засоби, законодавство, нормативно-правова база.

Key words: profitability of passenger traffic, automated fare collection, passenger transport, means of payment, legislation, normative framework.

Библ.: 10.

Библ.: 10.

Дывинець Олег Леонідович – аспірант, Дніпропетровський університет ім. А. Нобеля (вул. Набережна Леніна, 18, Дніпропетровськ, 49000, Україна)
E-mail: fd7@lotgate.com

Dyvynets Oleg L. – Postgraduate Student, Alfred Nobel Dnipropetrovsk University (vul. Naberezhna Lenina, 18, Dnipropetrovsk, 49000, Ukraine)
E-mail: fd7@lotgate.com

Палант Олексій Юрійович – кандидат економічних наук, докторант, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)
E-mail: kharget@gmail.com

Palant Oleksii Yu. – Candidate of Sciences (Economics), Candidate on Doctor Degree, Kharkiv National University of Urban Economy named after O. M. Beketov (vul. Marshala Bazhanova, 17, Kharkiv, 61002, Ukraine)
E-mail: kharget@gmail.com

Одним из важнейших критериев работы общественного городского транспорта является повышение рентабельности транспортных пассажироперевозок. Сегодняшний их низкий уровень – следствие не только неэффективного управления, но и неэффективного контроля за оплатой проезда каждым

отдельным пассажиром как льготного, так и нельготного контингента. Практически полное решение этой проблемы уже давно достигнуто во многих европейских странах внедрением системы так называемого «электронного кондуктора». На протяжении последних двух десятилетий в мире создано более ста различных автоматизиро-

ванних систем оплати проїзду (в частині, продемонстрованих в [1 – 3]), позволяючих пасажирові оплатити услугу просте, швидше і зручніше, а транспортної компанії даючих можливість збільшити прибуток за рахунок підвищення точності обліку оплати проїзду.

В пропонованій статті розглянемо можливість і концепцію застосування автоматизованої системи оплати проїзду в Україні, зупинившись на її правовому аспекті. Варто зазначити, що подібною проблемою опікувалося невелике число фахівців, причетних до цієї області досліджень, серед них [4 – 10].

Для розуміння особливостей правового регулювання при впровадженні і використанні систем електронних платежів за допомогою пластикових карток, жетонів або інших, не застосовуваних широко, засобів оплати за проїзд в наземному автомобільному (крім таксі) і міському електротранспорті слід враховувати особливості цих систем, які не тільки засвідчують електронне читання даних пластикової картки, проведення транзакції (непосередньої оплати за поїздку), прийом жетонів, але і облік таких операцій з збереженням даних і видачею квитанції, що виконує функції проїздної документи і підтверджує факт оплати даної конкретної послуги (перевезення пасажирів). Таким чином, пристрій для прийому електронних платежів в наземному автомобільному і електротранспорті – це «комп'ютерно-касова система-реєстратор розрахункових операцій, виконаний із застосуванням комп'ютерних засобів, який додатково виконує технологічні операції, визначені сферою його застосування, і забезпечує друкування розрахункових та інших звітних документів з функціями електронного таксометра-реєстратора розрахункових операцій, який додатково забезпечує попереднє програмування тарифів за проїзд та облік вартості наданих послуг з перевезення пасажирів» (Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» № 265/95-ВР від 31.03.2005 р. зі змінами та доповненнями).

Об цьому свідчить положення ст. 2 даного Закону, де сказано: «У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні: місце проведення розрахунків – місце, де здійснюються розрахунки із покупцем на продані товари (надані послуги) та зберігаються отримані за реалізовані товари (надані послуги) готівкові гроші, а також місце отримання покупцем попередньо оплачених товарів (послуг) із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо; фіскальні функції – здатність реєстраторів розрахункових операцій забезпечувати одноразове занесення, довготермінове зберігання у фіскальній пам'яті, багаторазове зчитування і неможливість зміни підсумкової інформації про обсяг розрахункових операцій, виконаних в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо), або про обсяг операцій з купівлі-продажу іноземної валюти; реєстратор розрахункових операцій – пристрій або програмно-технічний комплекс, в якому реалізовані фіскальні функції, і який призначений для реєстрації розрахун-

кових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з купівлі-продажу іноземної валюти та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг). До реєстраторів розрахункових операцій відносяться: електронний контрольний-касовий апарат, електронний контрольний-касовий реєстратор, комп'ютерно-касова система, електронний таксометр, автомат з продажу товарів (послуг) тощо».

В зв'язі з цим комп'ютерні системи для застосування платіжних карток довготермінового використання і жетонів як засобу розрахунку для оплати послуг по перевезенні в міському електротранспорті, а також наземному пасажирському автомобільному транспорті підпадають під визначення «Реєстратор розрахункових операцій» (РРО). Крім того, оскільки область застосування таких комп'ютерних систем обмежена і специфічна, бажано було б виділити дані системи в окрему категорію РРО, прямо згадану в Законі. Для цього необхідно в приведеному вище тексті ст. 2 після слів «комп'ютерно-касова система, електронний таксометр, автомат з продажу товарів (послуг)» додати слова «системи для здійснення платежів у наземному пасажирському транспорті загального користування тощо».

Однак в діючому Законі немає ст. 9, котра дозволяє окремим категоріям підприємств не застосовувати реєстратори розрахункових операцій при здійсненні підприємством діяльності: «Реєстратори розрахункових операцій та розрахункові книжки не застосовуються: при продажу проїзних і перевізних документів із застосуванням бланків суворого обліку на залізничному (крім приміського) та авіаційному транспорті з оформленням розрахункових і звітних документів та на автомобільному транспорті з видачею талонів, квитанцій, квитків з нанесеними друкарським способом серією, номером, номінальною вартістю, а також при продажу білетів державних лотерей через електронну систему прийняття ставок, що контролюється в режимі реального часу Державним казначейством України, та квитків на відвідування культурно-спортивних і видовищних закладів».

Таким чином, законодавець передбачив відсутність необхідності застосування РРО при реалізації проїзних документів на автомобільному транспорті, що створює колізію між необхідністю застосування РРО в міському електротранспорті і відсутністю такої необхідності на автомобільному транспорті. Для приведення всієї структури Закону об РРО в гармонізоване становище, реалізації особливостей розглянутого нами технологічного проекту в тому вигляді, як передбачено особливостями застосування систем для здійснення електронних платежів за проїзд, в цю статтю, шляхом подання відповідного законопроекту суб'єктом законодавчої ініціативи, необхідно після слів «автомобільному транспорті», додати слова «крім автомобільного пасажирського транспорту загального користування».

Однак слід розуміти, що при реалізації населенню електронних карток або жетонів для оплати

проезда (что является реализацией предоплаченных услуг по перевозке) также возникает необходимость применения РРО субъектом предпринимательской деятельности – реализатором. И если при реализации таких средств оплаты проезда через автоматы, которые сами по себе являются РРО по определению настоящего Закона, то при реализации таких пластиковых электронных карт за наличный расчет населению через сеть реализации будет существовать необходимость применения ими РРО для учета их внутренних операций. Избежать двойного применения РРО при осуществлении системы электронной оплаты проезда на этапе реализации электронных средств оплаты (предварительно оплачиваемой услуги) можно путем применения соответствующих коммерческих схем реализации электронных пластиковых карт через сеть реализаторов, не обязанных применять РРО в своей деятельности в силу закона (например, частных предпринимателей-единоналожников и т. п.), впрочем от такого двойного применения РРО можно и не «уходить».

Далее правовые задачи при внедрении электронных (альтернативных) систем оплаты за проезд в автомобильном и городском наземном электрическом транспорте распадаются на два блока вопросов.

Первый блок – это система правовых норм, требующих изменений и непосредственно касающихся субъектов хозяйственной деятельности и органов управления, внедряющих и использующих данные системы оплаты за проезд. Без внесения изменений в данные законодательные и подзаконные акты такое внедрение будет являться нелегитимным относительно действий субъектов хозяйствования или, как минимум, может рассматриваться в данном контексте.

К данному блоку относится совокупность законов и подзаконных актов, а также узковедомственных нормативных актов, которые регулируют порядок оплаты за проезд или содержат упоминания о таком порядке.

Второй блок – система норм, отсутствие изменений в которых при внедрении рассматриваемых систем оплаты за проезд, будет нарушать конституционные и иные законные права граждан как потребителей предоставляемых услуг и обладателей предоставляемых законами Украины специальных прав и гарантий их соблюдения, включая право на льготы – как социальные, так и ведомственные.

Поскольку рассматриваемая система электронных платежей за проезд технически и организационно предполагает продажу/выдачу бесконтактных электронных карт длительного пользования, в том числе и лицам из числа льготного контингента, предполагается, что легитимное нахождение в салоне пассажирского транспорта любого пассажира является таковым только при условии использования пассажиром электронной пластиковой карты (жетона) с получением квитанции, которая является проездным документом, в том числе и для осуществления функций учета поездок льготного контингента, а также реализации права перевозчика на получение компенсации от государства за перевозку льготного контингента в соответствии с за-

конодательством. Применение пассажирами либо платной, либо льготной (бесплатной) пластиковой карты и получение проездного документа-квитанции является обязательным, иначе внедрение такой системы теряет практический смысл.

Таким образом, при введении систем электронной оплаты за проезд возникает правовая коллизия между требованиями системы и пробелом в законодательстве, не урегулировавшем четко порядок реализации права на бесплатный проезд.

В этой связи представляется необходимым во все законодательные акты, предоставляющие право бесплатного проезда отдельным категориям граждан и служащих, внести единообразное дополнение, в котором определяется порядок реализации права на бесплатный проезд в общественном транспорте, дается четкое определение документа, предоставляющего такое право.

Рассмотрим более детально отдельные категории льготников и правовые основания для осуществления ими бесплатного проезда.

На основании п. 7 ст. 12 Закона «О статусе ветеранов войны, гарантии их социальной защиты» городскими, пригородными, межгородскими и межобластными автобусными маршрутами бесплатно пользуются участники боевых действий (по умолчанию – при наличии удостоверения, выданного военными комиссариатами, органами МВД и военными частями). На основании этого же закона, но ст. 15, бесплатно ездят лица, у которых имеются удостоверения, выданные органами труда и социальной защиты населения или военкоматами. Действие этого закона распространяется на участников войны (ст. 14), инвалидов войны 1, 2 и 3 групп и сопровождающих инвалида 1 группы заболевания (ст. 13). Им, по сложившейся, но законодательно не закрепленной практике, необходимо иметь при себе удостоверение, выданное органами социальной защиты населения, военкоматами, органами МВД или СБУ.

Право на бесплатный проезд Героев Украины, Героев Советского Союза, полных кавалеров ордена Славы, ордена Трудовой Славы, лиц, награжденных четырьмя и более медалями «За отвагу», Героев Социалистического Труда, удостоенных этого звания за труд в период Великой Отечественной войны 1941 – 1945 годов, а также вдовы (вдовцы) и родители умерших (погибших) лиц, которые имеют особые заслуги перед Родиной, гарантирует п. 16 ст. 16 Закона «О статусе ветеранов войны, гарантии их социальной защиты», п. 16 ст. 9 Закона «Об основных принципах социальной защиты ветеранов труда и других граждан пожилого возраста в Украине». Право на 50-процентную скидку на маршрутах межгородского и межобластного сообщения в период с 1 октября по 15 мая имеют инвалиды (кроме инвалидов войны) 1, 2, 3 групп общего заболевания и сопровождающий инвалида 1 группы или детей-инвалидов. Городским и пригородным транспортом они имеют право ездить бесплатно. Основание – Постановление Кабинета Министров Украины № 555 от 16.08.1994 и п. 1 ст. 38-1 Закона «О принципах социальной защищенности инвалидов в Украине».

На основании Постановления Кабинета Министров Украины № 354 от 17.05.1993 г. городским и пригородным автомобильным транспортом (к которому относятся и маршрутки) имеют право пользоваться пенсионеры, которые для осуществления права бесплатного проезда обычно предъявляют удостоверение, выданное Пенсионным фондом, с записью «по возрасту» или «по старости».

Этим же транспортом могут бесплатно пользоваться и ветераны труда на основании п. 12 ст. 7 Закона «Об основах социальной защищенности ветеранов труда и других граждан пожилого возраста». В пределах 50 км бесплатно могут ездить ветераны воинской службы, внутренних дел, государственной пожарной охраны и ветераны Государственной службы специальной связи и защиты информации Украины. В этот перечень также входят вдовы (вдовцы) умерших (погибших) ветеранов воинской службы, органов внутренних дел государственной пожарной охраны, службы гражданской обороны, ветеранов Государственной службы специальной связи и защиты информации Украины. Бесплатный проезд им гарантирует п. 11 ст. 6 Закона «О статусе ветеранов воинской службы и ветеранов органов внутренних дел и их социальной защите» № 203/98 от 24.03.1998 г.

На основании п.15, п.19 статьи 20, п.9 ст. 21, п.3, п.13-1 ст. 30 Закона «О статусе и социальной защите граждан, пострадавших вследствие Чернобыльской катастрофы» бесплатно могут пользоваться услугами городских и пригородных маршрутов граждане, которые относятся к 1 и 2 категориям пострадавших, дети-инвалиды, инвалидность которых связана с последствиями Чернобыльской катастрофы. В этот список также входят и жены (мужья) и опекуны (на время опекунства) детей умерших граждан, смерть которых связана с Чернобыльской катастрофой.

На бесплатный проезд также имеют право лица, реабилитированные в соответствии со ст. 1 Закона Украины «О реабилитации жертв политических репрессий».

В перечень льготников вследствие действия п. 15, п. 16 ст. 9 Закона «Об основных принципах социальной защиты ветеранов труда и других граждан пожилого возраста в Украине» относятся лица, имеющие особые трудовые заслуги перед Родиной, их вдовы (вдовцы) и родители – в случае смерти этого лица.

На основании п. 11 ст. 6 Закона Украины «О социальной и правовой защите военнослужащих и членов их семей» право бесплатного проезда на городских и пригородных маршрутах имеют лица, уволенные с воинской службы, которые стали инвалидами во время прохождения воинской службы.

На льготных условиях ездят жертвы нацистских преследований (на основании п. 7 ст. 6-1, 6-2, 6-3, 6-4 Закона «О жертвах нацистских преследований»), прокуроры и следователи, а также пенсионеры из числа следователей прокуратуры (п. 3 ст. 49, п. 13 ст. 50-1 Закона Украины «О прокуратуре»), работники СБУ (п. 15 ст. 25 Закона Украины «О службе безопасности Украины»), судьи (п. 8 ст. 44 Закона Украины «О статусе судей»), сотрудники милиции (п. 25 ст. 11 Закона Украины «О милиции»), военнослужащие срочной службы (п. 1, 2 ст. 14

Закона Украины «О социальной и правовой защите военнослужащих и членов их семей») и некоторые другие категории граждан.

В список льготников входят и дети войны (абз. 5 ст. 5 Закона Украины «О социальной защите детей войны»).

ВЫВОДЫ

Ввиду того, что, как видно из приведенного материала, количество нормативных актов, регулирующих права различных категорий граждан на бесплатный проезд, как и само количество льготных категорий пассажиров, достаточно велико, представляется наиболее целесообразным, в целях ликвидации пробела в законодательстве, о котором шла речь в статье, принять единый нормативный акт в виде Закона Украины о внесении дополнений в некоторые законы, регламентирующие право отдельных категорий граждан на бесплатный проезд. В таком законе, в виде дополнения к существующим законам Украины, следует предусмотреть в соответствующих статьях следующий текст: «право безкоштового проезда надается на підставі посвідчення встановленого зразка, а в місцевостях, де використовується система електронної оплати проїзду, – на підставі посвідчення та квитанції про використання електронної пільгової картки». ■

ЛИТЕРАТУРА

1. <http://lotgroup.eu/>
2. <http://card-sys.com/>
3. <http://www.belcard.by/>
4. **Адаменко М. І.** Економіко-технічна надійність експлуатації міського електричного транспорту : монографія / М. І. Адаменко, О. Ю. Палант. – Харків : Золоті сторінки, 2014. – 144 с.
5. **Вакуленко К. Є.** Особливості управління міськими пасажирськими транспортними системами : монографія / К. Є. Вакуленко, К. В. Доля. – Х.: НТМТ, 2013. – 171 с.
6. **Палант А. Ю.** О подготовке к внедрению проекта АСКП в г. Харькове / А. Ю. Палант // Формування ринкових відносин господарювання в міському електротранспорті : інформ.-аналіт. зб. – Вип. 3/4. – К.: МінЖКХ, 2008. – С. 69 – 70.
7. **Дывинец О. Л.** Концепция применения автоматизированной оплаты проезда в крупных городах Украины. Транспортные системы мегаполисов и крупных городов. Концепция перспективного развития транспортной системы г. Харькова : материалы международной конференции / О. Л. Дывинец, Ю. А. Карпенко, А. Ю. Палант. – Харьков, ХНАГХ, 2010. – С. 97 – 102.
8. **Палант О. Ю.** Інноваційне впровадження автоматизованої системи оплати проїзду в мегаполісах України : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання інтелектуальної власності та інноваційного розвитку». – Харків, 2012. – С. 338 – 341.
9. **Палант О. Ю.** Логістика транспортного комплексу регіону (перспективи інвестування та інноваційного розвитку) : монографія / О. Ю. Палант. – Х.: Золоті сторінки, 2012. – 168 с.
10. Intelligent transport systems: intelligence at the service of transport networks. European Commission, Energy and Transport DG. – Luxembourg : Office for official publications of the European Communities, 2003. – 2 p.

REFERENCES

Adamenko, M. I., and Palant, O. Yu. *Ekonomiko-tekhnichna nadiinist ekspluatatsii miskoho elektrychnoho transportu* [Economic and technical reliability of operation of public electric transport]. Kharkiv: Zoloti storinky, 2014.

Dyvynets, O. L., Karpenko, Yu. A., and Palant, A. Yu. "Kontseptsiia primeneniia avtomatizovannoy oplaty proezda v krupnykh gorodakh Ukrainy" [The concept of using an automated fare collection in major cities of Ukraine]. *Transportnye sistemy megapolisov i krupnykh gorodov. Kontseptsiia perspektivnogo razvitiia transportnoy sistemy g. Kharkova*. Kharkiv: KhNAGKh, 2010.97-102.

Intelligent transport systems: intelligence at the service of transport networks. Luxembourg: Office for official publications of the European Communities, 2003.

Palant, O. Yu. "Innovatsiine vprovadzhennia avtomatyzovanoi systemy oplaty proizdu v mehopolisakh Ukrainy" [Innovative introduction of automated fare in the big cities of Ukraine]. *Aktualni pytannia intelektualnoi vlasnosti ta innovatsiinoho rozvytku*. Kharkiv, 2012. 338-341.

Palant, O. Yu. *Lohistyka transportnoho kompleksu rehionu (perspektyvy investuvannia ta innovatsiinoho rozvytku)* [Logistics transport sector in the region (the prospects of investing and innovation development)]. Kharkiv: Zoloti storinky, 2012.

Palant, A. Yu. "O podgotovke k vnedreniyu proekta ASKP v g. Kharkove" [Preparations for the implementation of the project ASKP in Kharkiv]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn hospodariuvannia v miskomu ielektrotransporti*, no. 3/4 (2008): 69-70.

Vakulenko, K. Ye., and Dolia, K. V. *Osoblyvosti upravlinnia miskymy pasazhyrskymy transportnymy systemamy* [Features of urban passenger transport systems]. Kharkiv: NTMT, 2013.

<http://lotgroup.eu/>

<http://card-sys.com/>

<http://www.belcard.by/>

УДК 338.462

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЖКГ

© 2015 ГУЦАЛЮК О. М., КОЦЮРБА О. Ю.

УДК 338.462

Гуцалюк О. М., Коцюрба О. Ю. Теоретичні підходи до визначення сутності фінансового забезпечення діяльності підприємств ЖКГ

У статті систематизовано проблеми в роботі підприємств, що функціонують у сфері житлово-комунального господарства (ЖКГ). Визначено специфіку діяльності підприємств ЖКГ і систематизовано особливості: основоположні для ЖКГ як сфери національного господарства країни; обумовлені сучасними соціально-економічними умовами та рівнем розвитку держави. Виокремлено теоретичні підходи до трактування поняття «фінансове забезпечення діяльності підприємства» (системний, процесний, програмно-цільовий, витратний, вартісний, резервний та структурний). Уточнено сутність фінансового забезпечення діяльності підприємства ЖКГ із застосуванням процесного (розгляд фінансового забезпечення як процесу) і структурного (виокремлення складових фінансового забезпечення, а саме: формування достатнього обсягу раціонально структурованих фінансових ресурсів та генерування грошових потоків) підходів, а також специфіки діяльності підприємств ЖКГ, головною з функцій якого є соціальна, що полягає в безперервному забезпеченні населення, підприємств різних галузей та організацій якісними житлово-комунальними послугами.

Ключові слова: фінансове забезпечення, житлово-комунальне господарство (ЖКГ), фінансові ресурси, грошові потоки.

Рис.: 1. Табл.: 2. Бібл.: 61.

Гуцалюк Олександр Миколайович – кандидат економічних наук, завідувач кафедри фінансів, менеджменту та адміністрування, Кіровоградський інститут розвитку людини Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (вул. Покровська, 73, Кіровоград, 25006, Україна)

E-mail: alex-d.88@mail.ru

Коцюрба Ольга Юрївна – старший викладач кафедри фінансів, менеджменту та адміністрування, Кіровоградський інститут розвитку людини Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (вул. Покровська, 73, Кіровоград, 25006, Україна)

E-mail: kotsyurbaolga@ukr.net

УДК 338.462

Гуцалюк А. Н., Коцюрба О. Ю. Теоретические подходы к определению сущности финансового обеспечения деятельности предприятий ЖКХ

В статье систематизированы проблемы в работе предприятий, которые функционируют в сфере жилищно-коммунального хозяйства (ЖКХ). Определена специфика деятельности предприятий ЖКХ и систематизированы её особенности: основополагающие для ЖКХ как сферы национального хозяйства страны; обусловленные современными социально-экономическими условиями и уровнем развития государства. Выделены теоретические подходы к трактованию понятия «финансовое обеспечение деятельности предприятия» (системный, процессный, программно-целевой, затратный, стоимостный, резервный и структурный). Уточнена сущность финансового обеспечения деятельности предприятия ЖКХ с точки зрения процессного (финансовое обеспечение рассматривается как процесс) и структурного (выделение следующих составляющих финансового обеспечения: формирование достаточного объема рационально структурированных финансовых ресурсов и генерирование денежных потоков) подходов, а также с учетом специфики деятельности предприятий ЖКХ, главной из функций которого является социальная, которая реализуется через непрерывное обеспечение населения, предприятий различных отраслей и организаций качественными жилищно-коммунальными услугами.

Ключевые слова: финансовое обеспечение, жилищно-коммунальное хозяйство (ЖКХ), финансовые ресурсы, денежные потоки.

Рис.: 1. Табл.: 2. Библ.: 61.

Гуцалюк Алексей Николаевич – кандидат экономических наук, заведующий кафедрой финансов, менеджмента и администрирования, Кіровоградський інститут розвитку людини Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (вул. Покровська, 73, Кіровоград, 25006, Україна)

E-mail: alex-d.88@mail.ru

Коцюрба Ольга Юрївна – старший преподаватель кафедры финансов, менеджмента и администрирования, Кіровоградський інститут розвитку людини Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (вул. Покровська, 73, Кіровоград, 25006, Україна)

E-mail: kotsyurbaolga@ukr.net

UDC 338.462

Gutsaliuk O. M., Kotsiurba O. Yu. Theoretical Approaches to Defining the Essence of Financial Assuring the Activities of Enterprises of Housing and Communal Services

The article systematizes issues in the work of the enterprises that operate in the field of housing and communal services (HCS). Specificity of activities of the enterprises of HCS has been determined and its features have been systematized: the fundamental ones for HCS as sector of the national economy; the ones, which are determined through the current socio-economic conditions and the level of development of the State. Theoretical approaches to interpreting the concept of «financial assurance of activities of enterprise» (system, process, special-purpose, cost-intensive, value, reserve and structural approaches) have been selected. Nature of financial assurance of activities of HCS enterprise has been clarified in terms of process (financial assurance considered as a process) and structural (the following components of financial assurance are selected: forming an amount of rationally structured financial resources and generating cash flows) approaches, and taking into account specifics of activities of housing and communal services enterprises, the main function of which is the social, which is implemented through continuous providing high-quality housing and communal services to the population, enterprises of various industrial branches and organizations.

Key words: financial assurance, housing and communal services (HCS), financial resources, cash flows.

Pic.: 1. Tabl.: 2. Bibl.: 61.

Gutsaliuk Olexsii M. – Candidate of Sciences (Economics), Head of the Department of Finance, Management and Administration, Kirovograd Institute of Human Development of the Open International University of Human Development «Ukraine» (vul. Pokrovska, 73, Kirovograd, 25006, Ukraine)

E-mail: alex-d.88@mail.ru

Kotsiurba Olha Yu. – Senior Lecturer of the Department of Finance, Management and Administration, Kirovograd Institute of Human Development of the Open International University of Human Development «Ukraine» (vul. Pokrovska, 73, Kirovograd, 25006, Ukraine)

E-mail: kotsyurbaolga@ukr.net